

Čtenářská gramotnost

Úroveň čtenáře	1. úroveň – nováček
Dovednost	Zhodnocení textu
Popis dovednosti	Obrázky žák řadí postupně podle přečteného textu, text vyjádří pomocí obrázku, vybere obrázek patřící k textu.
Forma aktivity	Individuální
Časová dotace	Aktivita – např. 20 minut Sebehodnocení – 5 minut
Pomůcky	Nakopírovaný text příběhu pro každého žáka, nakopírované obrázky pro každého žáka

Tabulka (popis výkonu žáka)

- Úplné zvládnutí:** Žák bez pomoci našel obrázek patřící k textu, sestavil bez potíží obrázky, jak šly za sebou.
- Částečné zvládnutí:** Žák s pomocí dokázal přiřadit správný obrázek k textu a seřadit obrázky, jak šel příběh.
- Minimální zvládnutí:** Žák vybral obrázek, ale nepatří k textu, obrázky sice seřadil, ale ne vždy správně podle toho, jak šel příběh.

Popis aktivity

Žáci si prohlédnou obrázky, které dostanou od učitele. Poté čtou text společně s učitelem. Učitel může text předčítat, žáci pracovat při poslechu.

Po přečtení textu očísloví obrázky, jak jdou podle textu za sebou.

Na závěr každý žák zváží, který obrázek z příběhu chybí a pokusí se ho dokreslit do prázdného rámečku. Vznikají různé obrázky, podle toho, kterou část příběhu chtějí žáci obrázkem doplnit. Na závěr mohou společně s pomocí všech původních i vlastních dokreslených obrázků sestavit celý obrázkový příběh – na nástěnce, magnetickou tabuli či nalepením na čtvrtku.

Sebehodnocení – metodické okénko

Tabulka sebe/hodnocení umožňuje žákovi a učiteli ohodnotit zvládnutí konkrétní dovednosti na základě výkonu žáka v aktivitě. Sebe/hodnocení provádí žák samostatně nebo dle možností žáci navzájem po skončení aktivity, vyučující pomáhá vysvětlením rozdílů mezi jednotlivými úrovněmi zvládnutí, aby se žáci dokázali ohodnotit, např. pomocí otázek reflektujících proběhnuvší aktivitu nebo na žákovských pracích ukazuje konkrétní projevy rozdílné míry zvládnutí úkolu.

Odkazy, zdroje

Lindgrenová Astrid: Lotta z Rošťácké uličky, Albatros, Praha, 2005

Lotta umí jezdit na kole

„Já doopravdy umím jezdit!“ křičela Lotta. „Umím všechno co vy, abyste věděli! Tajně!“

Seděla na sloupku zahradní branky před žlutým domem v Rošťácké uličce, kde bydleli. Seděla tam a dívala se, jak Jonáš a Mia jezdí na kolech z kopce dolů, jen to sviští. Nebylo divu, že se hněvá. Ale bylo jí skoro přesně pět let a na kole ve skutečnosti jezdit neuměla – ani tajně.

„Ty jsi na to moc malá,“ řekl potom Jonáš, když seděli v kuchyni a večeřeli.

„A kromě toho nemáš kolo,“ dodala Mia. „Jenom starou tříkolku!“

To Lottu rozzlobilo ještě víc.

„Teď jste to slyšeli,“ řekla mamince a tatínkovi. „Nemůžu umět jezdit na kole, když žádné nemám!“

„A stejně umím jezdit na kole! Tajně!“ mumlala si pro sebe.

Spoustu věcí uměla tajně, alespoň to tak tvrdila. „Já chodím taky do školy,“ říkala. „Tajně.“

„Mít jenom starou tříkolku, to je ale hloupé,“ řekla, když už večer ležela. Povídala to Míšovi. Ležel s ní vždycky v posteli, když měla spát. Nebyl to žádný medvídek, jak by si člověk mohl myslet, ale docela prosté prasátko, které jí maminka ušila. Ale Lotta mu stejně říkala Míša a o všem si s ním vyprávěla.

„Ty jsi jediný, kdo pořádně poslouchá,“ řekla. „Jonáš a Mia, ti nikdy neposlouchají. A taky ničemu nerozumějí,“ dodala.

Ne, Míša byl mnohem lepší a taky teď klidně ležel a poslouchal, když mu Lotta vykládala, co hrozného provede.

„Jestli nedostanu k narozeninám opravdovské kolo,“ řekla, „půjdu a ukradnu nějaké. Tajně!“

Narozeniny měla přesně o dva dny později. Bylo jí pět let. Maminka, tatínek, Jonáš a Mia-Marie přišli ráno do jejího pokojíku s dortem a svíčkami, zpívali „Ať žije Lotta“ a dali jí plno dárků. Ale kolo ne. Dostala tři autíčka, obrázkovou knížku, švihadlo, novou závěsnou houpačku do zahrady a nádhernou červenou kabelku přes rameno – jenže kolo žádné.

„Tříkolka ti snad ještě nějaký čas stačí,“ řekl tatínek.

Lottě se všechny ty dárky líbily, a tak na tu věc s kolem tolik nemyslela. Byla veselá a čilá celé dopoledne, hrála si s autíčky, prohlížela si obrázkovou knížku, skákala přes švihadlo a houpala se na houpačce.

A šla se na chvíli projít s červenou kabelkou přes rameno. Na ulici potkala kominíka, který byl vymetat komín u tety Bergové, a zeptala se ho:

„Řekla bych, že červené kabelky jsou prima, nemyslíš?“

Kominík si to myslel taky, alespoň to říkal, a Lotta byla ještě veselejší, když to slyšela. Zato když přišla potom domů a uviděla v koutě stát tříkolku, šla a koplá do ní.

„Mně už vůbec nestačíš,“ bručela. „To jen tatínek si to myslí!“

A úplně zapoměla, jak byla ráda, když tu tříkolku přede dvěma lety dostala, také k narozeninám. Teď chtěla opravdovské kolo.

„A už taky vím, kde ho ukradnu,“ prohlásila.

Všimla si totiž, že nějaké staré kolo stojí v kůlně se starým haraburdím u tety Bergové.

„To si vezmu,“ řekla Míšovi. „A ty musíš jít se mnou.“

Nechtěla být sama, až se vydá na kradenou.

„Ale musíme počkat, až bude teta v poledne spát, aby to neviděla,“ řekla. Jen si představte, takové mrně, a tak vychytralá!

Nejdřív zaskočila k tetě, aby zjistila, jestli už spí. Nespala. Seděla na pohovce, pletla a nevypadala nijak zvlášť ospalá.

„Hádej, kdo má dneska narozeniny?“ zeptala se tety.

„No přece ty, to já vím,“ odpověděla teta. A šla k sekretáři a vytáhla malý balíček.

„Všechno nejlepší, Lotto,“ řekla.

Lotta hned balíček roztrhla. Uvnitř bylo pouzdro a v pouzdru malý náramek s červenými, modrými a zelenými kameny. Lotta cítila, jak se jí radost rozlévá po celém těle. Takový krásný náramek! Mnohokrát tetě děkovala.

„Ty jsi ze všech nejhodnější,“ řekla, rovnou si náramek navlékla a dívala se, jak se na něm kameny blýskají a září.

„To jsou jistě skoro diamanty, co?“ řekla spokojeně.

„Ne tak docela,“ odpověděla teta.

Ale potom si Lotta najednou vzpomněla, co má v plánu. Poklepala tedy tetě na koleno a řekla: „Být tebou, tak bych si teď v poledne zdřímla.“

„Ano, to je možné, Lotko,“ řekla na to teta.

A tak Lotta šla. S náramkem na ruce a Míšou v náručí.

„Panečku, to jsme to provedli chytře!“ řekla spokojeně. „A teta usne jistě brzy, uvidíš.“

Potom se tiše vplížila do kůlny, sedla si a pustila se s Míšou do čekání.

Čekala a čekala, až málem usnula sama.

Ale nakonec řekla:

„Tak, a teď se do toho dáme.“

A hned se do toho dala.

Jenže byla malá a kolo velké. Čtyřikrát se svalilo na zem, než se s ním konečně dostala z kůlny ven. Míšu posadila na nosič.

„Drž se pevně!“ přikázala mu. „Protože chci svištět dolů přesně jako Jonáš a Mia.“

A pomalu se šourala nahoru po strmém svahu Rošťácké uličky.

Když je člověk malý a kolo velké, je opravdu těžké dostat se na šlapačky. Ale Lotta měla štěstí. Někdo postavil nahoře na kopci na kraj chodníku bedničku, zrovna tak akorát, aby na ni mohla dobře vylézt.

„Podívej, zrovna tak akorát,“ řekla Lotta a rovnou stoupla na pedály.

„Teď budeš, Míšo, koukat na ten let,“ řekla ještě, ale víc už nestačila, protože s ní kolo vyrazilo kupředu. Svištěla pořád rychleji, rychleji než Jonáš a Mia. Ano, takovou jízdu ještě v Rošťácké uličce nikdo neviděl.

„Brzdi,“ křičela Lotta, „brzdi!“ Ale kolo samo brzdit neumělo a Lotta taky ne. Bleskurychle se řítily z kopce dolů, Lotta, kolo a Míša, že to kolem nich jen hvízdalo. Míša opravdu viděl jízdu!

„Pomoc!“ křičela Lotta. „Pomoc!“

Ale kolo se pořád řítilo dál. Dojelo až dolů pod kopec, tam narazilo rovnou do plotu před domem tety Bergové, chudák Lotta přeletěla přes plot a přistála hlavou napřed v jednom z keřů tetiných růží. A vykřikla tak strašně, že teta v pokoji doslova vyskočila a vystrčila zděšeně hlavu z okna.

„Co se stalo?“ ptala se. „Co to děláš, Lotko?“

„Jezdím na kole,“ volala Lotta. „A to mám ještě ke všemu dneska narozeniny!“ křičela potom, protože ji napadlo, jak je to strašné, muset přistát na hlavě v keři růží právě o narozeninách. Natáhla moldánky a právě chtěla začít brečet, kvůli bouli na čele, když spatřila něco ještě horšího. Ze šrámu na noze jí tekla krev! „Krev,“ vykřikla, že to bylo slyšet přes celou ulici. „Krev na mé narozeniny!“

A křičela, křičela a křičela, jak kvůli krvi a bouli na čele, tak také trochu proto, že ukradla kolo a začala se bát, co tomu teta řekne.

Ale ta neříkala nic, vzala jen Lottu do kuchyně, umyla jí škrábanec a zalepila náplastí. Pak zavedla kolo do kůlny. Lotta si všimla, že se tváří trochu přísně.

„Takové velké kolo je pro tebe hrozně nebezpečné! Ty musíš mít menší!“

„Tříkolku, co?“ řekla Lotta hořce. „Tatínek si to taky myslí.“

„Ne, opravdové malé kolo,“ řekla teta.

„Jen to zkus říct tatínkovi,“ odpověděla Lotta.

Pak šla Lotta domů. Plakala a křičela celou cestu, takže Jonáš a Mia ji už zdaleka slyšeli, když přijížděli na kolech ze školy. Potkali ji u branky.

„Co brečíš, Lotko?“ zeptal se Jonáš.

„Protože tohle jsou hrozné narozeniny,“ křičela Lotta.

Jonáš a Mia chtěli vědět proč.

Vyprávěla jim o kole i o náramku, a jak to všechno dopadlo.

„Dobře se ti stalo“, řekl Jonáš.

„Ano, jen si to představ,“ řekla Mia. „Teta je tak hodná, dá ti náramek, a ty rovnou jdeš a ukradneš jí kolo. To je jediné spravedlivé, co se ti stalo, a patří ti to.“

Lotta se zastyděla a ztichla.

„Nemluvím s vámi,“ řekla.

A pak si vylezla nahoru na sloupek u branky, sedla si a čekala na tatínka, který se měl každou chvíli vrátit domů z práce.

„A stejně si myslím, že jsou to hrozné narozeniny,“ řekla Míšovi. Měla ho u sebe na sloupku. Seděli tam oba dva a dívali se, jak Jonáš a Mia-Marie jezdí na kolech z kopce, přesně jako obyčejně.

„Hm, to jsme přece taky dělali,“ řekla Lotta Míšovi.

Ale v tom okamžiku zahlédla na konci ulice tatínka a málem spadla ze sloupku dolů. Protože – hádejte, s čím to tatínek přicházel? S kolem! S kolem malým právě tak akorát!

„No tedy, teď už vůbec ničemu nerozumím,“ řekla Lotta. A vykřikla tak hlasitě, že maminka vykoukla z kuchyňského okna, a ta taky nic nechápala.

A Jonáš řekl: „To kolo není vůbec špatné! Vyzkoušej ho, Lotto!“

A Lotta ho zkusila. Jonáš za ní utíkal a přidržoval ji, protože nikdo nevěřil, že by uměla jezdit. Ale potom ji najednou pustil a Lotta jela stejně skvěle.